

Jumayeva Habiba G'afarovna

Buxoro davlat pedagogika instituti
maktabgacha va boshlang'ich ta'lim
pedagogikasi kafedrası dotsenti,
pedagogika falari
falsafa doktori (PhD)

habibajumayeva89@gmail.com

GEYMIFIKATSION YONDASHUV ORQALI TALABALARDA REFLEKSIV VA O'Z-O'ZINI BAHOLASH KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH

Annotatsiya. Ushbu maqolada mustaqil ta'lim jarayonida geymifikatsion yondashuv asosida talabalarda refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish masalalari yoritilgan. Maqolada zamonaviy ta'lim texnologiyalari, xususan, geymifikatsiya elementlarining talabalarning mustaqil faoliyatini rag'batlantirishdagi roli, o'z-o'zini tahlil qilish va baholash jarayoniga ta'siri ilmiy asosda tahlil qilingan. Xalqaro tajribalar hamda uzluksiz ta'lim tizimida geymifikatsion yondashuvni samarali qo'llash imkoniyatlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: geymifikatsiya, refleksiya, o'zini baholash, mustaqil ta'lim, uzluksiz ta'lim, motivatsiya, ta'lim texnologiyalari, tanqidiy fikrlash, pedagogik innovatsiyalar, talaba faoliyati.

DEVELOPING REFLECTIVE AND SELF-ASSESSMENT SKILLS IN STUDENTS THROUGH A GAMIFICATION APPROACH

Annotation. This article discusses the issues of developing students' reflection and self-assessment skills based on the gamification approach in the process of independent learning. The article scientifically analyzes the role of modern educational technologies, in particular, gamification elements in stimulating students' independent activity, their impact on the process of self-analysis and assessment. International experiences and the possibilities of effective application of the gamification approach in the system of continuing education are considered.

Keywords: gamification, reflection, self-assessment, independent learning, continuing education, motivation, educational technologies, critical thinking, pedagogical innovations, student activity.

РАЗВИТИЕ НАВЫКОВ РЕФЛЕКСИИ И САМООЦЕНКИ У УЧАЩИХСЯ С ПОМОЩЬЮ ИГРОВОГО ПОДХОДА

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы развития у студентов навыков рефлексии и самооценки на основе геймификационного подхода в процессе самостоятельного обучения. В статье научно анализируется роль современных образовательных технологий, в частности, элементов геймификации, в стимулировании самостоятельной деятельности студентов, их влияние на процесс самоанализа и оценки. Рассматривается международный опыт и возможности эффективного применения геймификационного подхода в системе непрерывного образования.

Ключевые слова: геймификация, рефлексия, самооценка, самостоятельное обучение, непрерывное образование, мотивация, образовательные технологии, критическое мышление, педагогические инновации, активность студентов.

Kirish. XXI asrda ta'lim tizimida ro'y berayotgan tub o'zgarishlar talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini rivojlantirish, ularning bilim olish jarayonida faolligini oshirish va shaxsiy rivojlanishida yangi yondashuvlarni talab qilmoqda. Globallashuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi va inson faoliyatining deyarli barcha sohalarida raqamli

muhitning keng qo'llanilishi talabalardan o'z-o'zini boshqarish, o'z bilimni tahlil qilish, baholash va takomillashtirish ko'nikmalarini shakllantirishni talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan, mustaqil ta'lim jarayonida refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Refleksiya — bu shaxsning o'z faoliyatini tahlil qila olishi, o'z ustida ishlashi va xatolarini anglash orqali kelgusida takomillashishga intilishidir. O'zini baholash esa talabaning bilim darajasi, malaka va ko'nikmalarini real tahlil qilish hamda mustaqil o'z ustida ishlashga tayyorligini bildiradi. Ushbu ikki jarayon talabaning nafaqat o'quv jarayonida muvaffaqiyatga erishishini, balki kelajakdagi kasbiy faoliyatida ham o'z o'rnini topishini ta'minlaydi. Bugungi kunda mustaqil ta'limni samarali tashkil etishda geymifikatsion yondashuv alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Geymifikatsiya — o'yin elementlari, rag'batlantirish vositalari va raqobat muhitidan ta'lim jarayonida foydalanish bo'lib, u talabalarni o'qishga qiziqitirish, ularda motivatsiyani kuchaytirish, shuningdek, o'quv jarayonini yanada interaktiv va samarali qilishga xizmat qiladi. Ayniqsa, mustaqil ta'limda geymifikatsiya talabalarning refleksiv faoliyatini rag'batlantiradi, o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi va o'z ustida ishlashni doimiy jarayonga aylantiradi. Geymifikatsiya ta'lim jarayoniga o'yin elementlarini tatbiq etish orqali talabalarni faol ishtirokchi sifatida jalb qilish, ularning motivatsiyasini oshirish va bilim olishni samarali tashkil etish usulidir. Geymifikatsiyaning metodologik asosi konstruktivizm, faoliyat nazariyasi va motivatsion pedagogikaga tayanadi. Bu yondashuvga ko'ra, talaba bilimni tayyor shaklda emas, balki faol ishtirok orqali, mustaqil izlanish va o'z faoliyatini tahlil qilish jarayonida o'zlashtiradi. Shunday qilib, geymifikatsiya mustaqil ta'limni shaxsga yo'naltirilgan, interaktiv va qiziqarli jarayonga aylantiradi.

Bugungi kunda mustaqil ta'limda qo'llanilayotgan geymifikatsion vositalar juda xilma-xildir. Jumladan, ball va reyting tizimlari, badge (ramziy mukofotlar), darajalar, missiyalar, topshiriqlarni bajarish uchun vaqt cheklovlari, yetakchilar jadvali kabi elementlar talabalarni faolroq bo'lishga undaydi. Zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida Moodle, Kahoot, Quizizz, Duolingo, Google Classroom kabi platformalarda geymifikatsion topshiriqlarni yaratish mumkin. Bu texnologiyalar talabaga o'z bilimni sinovdan o'tkazish, o'zini baholash va natijalarini refleksiya qilish imkonini beradi.

O'yin elementlari talabaning o'z faoliyatini tahlil qilishida kuchli mexanizm sifatida xizmat qiladi. Masalan, talabaga berilgan topshiriqlar turli darajalarga ajratilib, har bir darajadan o'tganida u mukofot yoki ball oladi. Bu jarayon talabaning rivojlanishini yaqqol ko'rsatadi, natijada u o'zini tahlil qilish va baholash imkoniyatiga ega bo'ladi. Reyting jadvali orqali esa talabalar o'z o'rnini ko'rib, o'z imkoniyatlarini boshqalar bilan solishtira oladi. Shuningdek, badge tizimi orqali talaba qaysi ko'nikmalarni egallaganini, qaysi yo'nalishda o'z ustida ishlashi kerakligini ko'radi.

Tadqiqot obyekti va qo'llanilgan metodlar. Evrestik-kognitiv faoliyat – bu talabaning mustaqil bilim izlash, yangi ma'lumotlarni tahlil qilish va ularni ijodiy qo'llash qobiliyatidir. Geymifikatsiya ushbu faoliyatni rag'batlantirishda muhim o'rin tutadi, chunki o'yin elementlari talabaning qiziqishini oshiradi, uni izlanishga majbur qiladi va yangi bilimlarni amaliyotda qo'llashga undaydi. Masalan, "missiya" shaklidagi topshiriqlar talabaning muammoni mustaqil hal qilishini talab qiladi, natijada uning evrestik qobiliyati rivojlanadi. Shuningdek, jamoaviy o'yinlar orqali talabalar birgalikda muammo yechishga harakat qiladilar, bu esa ularning tanqidiy va ijodiy tafakkurini kengaytiradi.

Motivatsiya – ta'lim jarayonining asosiy harakatlantiruvchi kuchidir. Geymifikatsiya esa motivatsiyani ichki va tashqi manbalari orqali kuchaytiradi. Ichki motivatsiya talabada qiziqish, qoniqish va o'zini namoyon qilish istagini uyg'otsa, tashqi motivatsiya ballar, mukofotlar va reytinglar orqali rag'batlantiriladi. Ta'lim samaradorligini oshirish uchun geymifikatsiyada quyidagi strategiyalar qo'llaniladi: aniq maqsadlarni belgilash, topshiriqlarni bosqichma-bosqich murakkablashtirish, natijalarni tezkor ko'rsatish, rag'bat va mukofotlarni adolatli taqsimlash,

individual va jamoaviy faoliyatni uyg'unlashtirish. Shu orqali geymifikatsiya mustaqil ta'lim samaradorligini oshirishning eng muhim mexanizmlaridan biriga aylanadi.

Mustaqil ta'limda geymifikatsion yondashuv orqali refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish jarayonida ilmiy-nazariy asoslar chuqur tahlil etilishi zarur. Avvalo, refleksiya tushunchasi shaxsning o'z faoliyatiga, fikrlash jarayoniga hamda qabul qilgan qarorlariga ongli ravishda qaytadan baho berishi sifatida talqin qilinadi. Bu jarayon talabalarda mustaqil ta'limni samarali tashkil etish, o'z bilim darajasini real ko'rsatkichlar asosida anglash va shaxsiy rivojlanish strategiyasini belgilash imkonini beradi. Geymifikatsiya esa o'quv jarayoniga o'yin elementlarini tatbiq etish orqali motivatsiyani kuchaytirish, ta'limni qiziqarli va samarali qilishga xizmat qiladi. Refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalari geymifikatsion yondashuv bilan uyg'unlashganda talabalarning mustaqil ishlash, bilim olish va o'z ustida ishlash jarayoni sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tariladi.

Refleksiya jarayonida geymifikatsion vositalar, masalan, reyting tizimlari, ball to'plash, bosqichma-bosqich yutuqlarni qayd etish va virtual mukofotlar talabalarning o'z faoliyatiga tanqidiy qarash va natijalarni tahlil qilish qobiliyatini shakllantiradi. O'yin elementlari orqali o'z bilimni baholash imkoniyati talabada qiziqish uyg'otadi, bu esa refleksiyaning samarali kechishini ta'minlaydi. Masalan, o'quv dasturiga qo'shilgan "o'z-o'zini testdan o'tkazish" modullari, virtual "daraxt" orqali bilim darajasining o'sishini kuzatish yoki o'zini baholash uchun maxsus savol-javoblar refleksiv yondashuvni kuchaytiradi. Shuningdek, geymifikatsiya yordamida talaba faqatgina bilim olish bilan cheklanib qolmay, balki jarayon davomida o'zini kuzatish va o'z ustida ishlash madaniyatini shakllantiradi.

O'zini baholash ko'nikmalarining shakllanishida geymifikatsion metodlarning ahamiyati beqiyosdir. Chunki an'anaviy ta'limda o'zini baholash ko'proq sub'ektiv qarashlarga asoslangan bo'lsa, geymifikatsion yondashuvda bu jarayon aniq mezonlar va indikatorlarga tayanadi. Masalan, ballar tizimi, bosqichli yutuqlar, badge va sertifikatlar talabaning real yutuqlarini ko'rsatibgina qolmay, balki uning o'z imkoniyatlarini aniq baholashga yordam beradi. Bu esa talabaning ichki motivatsiyasini kuchaytirib, o'z-o'zini rivojlantirishga undaydi. Shuningdek, geymifikatsion vositalar orqali baholash jarayonining shaffofligi ta'minlanadi va bu talabalar orasida raqobatbardoshlikni oshiradi.

Uzluksiz ta'lim tizimida geymifikatsiya asosida refleksiya va o'zini baholashni rivojlantirish zamonaviy ta'limning strategik yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Chunki bugungi kunda bilim olish jarayoni nafaqat auditoriya doirasida, balki mustaqil ravishda onlayn platformalarda, masofaviy kurslarda, turli xil mobil ilovalarda amalga oshirilmoqda. Bu esa talabalardan o'zini nazorat qilish, natijalarni tahlil qilish va doimiy o'z-o'zini baholash ko'nikmalarini talab qiladi. Geymifikatsion yondashuv mazkur jarayonga uyg'un ravishda tatbiq etilganda, talaba mustaqil ta'limning barcha bosqichlarini samarali tashkil eta oladi.

Xalqaro tajriba ham shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlar oliy ta'lim muassasalarida geymifikatsion yondashuv asosida refleksiya va o'zini baholashni shakllantirish keng qo'llanilmoqda. Masalan, AQSh va Yevropa universitetlarida geymifikatsion ilovalar yordamida talabalar o'zining haftalik ta'lim natijalarini tahlil qiladi, umumiy reytingda o'z o'rnini ko'rib chiqadi va shu asosda o'z ta'lim strategiyasini ishlab chiqadi. Bu yondashuv nafaqat bilim olish jarayonini qiziqarli qiladi, balki talabalarni o'z ustida ishlashga o'rgatadi. Shu nuqtayi nazardan, mahalliy ta'lim tizimiga ham geymifikatsion vositalarni kengroq tatbiq etish, ular yordamida mustaqil ta'lim jarayonini nazorat qilish imkoniyatlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Geymifikatsion yondashuv orqali refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish nafaqat talabalarning bilim sifati va ko'nikmalarini oshirishga, balki ularning shaxsiy rivojlanishi va professional kompetensiyalarini kuchaytirishga ham xizmat qiladi. Mustaqil ta'limda o'zini baholash va refleksiya elementlarining mavjudligi talabalarda mas'uliyat, mustaqillik, tanqidiy fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantiradi. Shu tariqa, geymifikatsion yondashuv uzluksiz ta'lim tizimida talabalarning o'zini o'zi anglashini, natijalarni baholashini va doimiy o'z ustida ishlashini ta'minlovchi samarali vosita sifatida maydonga chiqadi. Shuningdek, ta'limda geymifikatsion yondashuvdan foydalanish nafaqat bilimlarni samarali o'zlashtirishga,

balki ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga ham xizmat qiladi. O'yin elementlari asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim jarayonida talabalar o'z faoliyatini baholash imkoniyatiga ega bo'ladilar, bu esa ularda mas'uliyat hissini kuchaytiradi, o'z-o'zini nazorat qilish va maqsadga yo'naltirilgan ta'lim faoliyatini olib borishga yordam beradi.

Bugungi oliy ta'lim tizimida ko'plab talabalarda refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalari yetarlicha shakllanmagan. Natijada ularning mustaqil ishlash qobiliyati, o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qilish va to'g'ri baholash darajasi sust bo'lib qolmoqda. Shu sababli, geymifikatsion yondashuv orqali ushbu jarayonni takomillashtirish nafaqat zamonaviy ta'limning innovatsion talabi, balki shaxsiy rivojlanishning muhim omili hamdir. Talabalarda refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini rivojlantirish metodlarini chuqur o'rganish, geymifikatsion vositalar yordamida mustaqil ta'lim jarayonini samarali tashkil etish hamda o'quv jarayonida innovatsion texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlarini aniqlashga qaratilgan.

Mustaqil ta'lim talabaning o'z faoliyati, tashabbusi va mas'uliyatiga asoslangan ta'limiy jarayon bo'lib, unda o'quvchi bilimlarni o'zlashtirish, ko'nikma va malakalarni shakllantirishda faol ishtirok etadi. Mustaqil ta'limning asosiy maqsadi – talabada o'z ustida ishlash odatini hosil qilish, uni “hayot davomida o'qish” tamoyiliga yo'naltirishdir. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimi talabalardan faqatgina tayyor bilimlarni egallashni emas, balki yangi bilimlarni mustaqil ravishda izlab topish, o'z faoliyatini samarali tashkil etish va natijalarni baholashni ham talab qilmoqda. Shu sababli mustaqil ta'lim jarayonini samarali tashkil etish talabalarni shaxsiy rivojlanishga undaydigan asosiy omil sifatida qaralmoqda.

Refleksiya – shaxsning o'z faoliyati, qarorlari va natijalarini anglash, ularga tanqidiy yondashish va takomillashtirish jarayonidir. Refleksiya jarayonida talaba o'zining kuchli va zaif tomonlarini anglaydi, xatolarni tuzatish va yangi strategiyalar ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladi. Pedagogikada refleksiya talabaning nafaqat bilim olish darajasini, balki uning o'quv jarayonidagi faolligi, ijodiy yondashuvi va kasbiy rivojlanishini baholash vositasi sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Masalan, dars yoki topshiriqdan keyin refleksiya savollari yordamida talabaning “men nimalarni o'rgandim?”, “qayerda xato qildim?”, “keyingi safar qanday yaxshilashim mumkin?” kabi fikrlashi o'z ustida ishlashga undaydi.

O'zini baholash – bu shaxsning o'z bilim, malaka va ko'nikmalarini obyektiv tahlil qilish jarayonidir. Mustaqil ta'limda o'zini baholashning asosiy roli shundaki, talaba o'zining o'quv natijalarini nazorat qiladi, qaysi bilimlari puxta ekanini, qaysi jihatlarida esa kuchaytirish kerakligini aniqlaydi. O'zini baholash ko'nikmalariga ega bo'lgan talaba:

- o'qishdagi muvaffaqiyatlarini va kamchiliklarini tan oladi;
- kelgusi faoliyatini to'g'ri rejalashtira oladi;
- shaxsiy mas'uliyatini his qiladi;
- o'z-o'zini rivojlantirishga intiladi.

Shunday qilib, o'zini baholash mustaqil ta'lim jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi.

Refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalari shaxsiy rivojlanish bilan uzviy bog'liq. Psixologik nuqtayi nazardan, refleksiya inson ongining o'z-o'zini anglash shaklidir. Pedagogik nuqtayi nazardan esa, refleksiya va o'zini baholash talabalarning ta'limiy faoliyatini samarali boshqarish vositasidir.

Masalan, J.Dyui, D.Kolb kabi olimlar o'quv jarayonida tajriba va refleksiyaning uyg'unligini ta'kidlab, “o'rganish – bu amaliyot va o'zini tahlil qilishning birligi” ekanini ko'rsatadilar. Bu tamoyil mustaqil ta'limda ham o'z ifodasini topadi.

Olingan natijalar va ularning tahlili. Mustaqil ta'lim – bu talabaning o'qituvchidan tashqarida, o'zining shaxsiy tashabbusi asosida bilim olish jarayonini tashkil etishidir. U zamonaviy ta'lim tizimida talabaning shaxsiy rivojlanishida, kreativ va tanqidiy tafakkurini shakllantirishda, mustaqil qaror qabul qilish ko'nikmalarini o'stirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mustaqil ta'lim orqali talaba faqat o'quv dasturi bilan chegaralanmaydi, balki qo'shimcha bilim manbalarini izlaydi, ilmiy adabiyotlar, elektron platformalar, onlayn kurslardan foydalanadi. Shu jarayonda u o'zining bilim olishdagi mas'uliyatini chuqur his etadi.

Refleksiya – shaxsning o'z faoliyatini tahlil qilish, o'z xatti-harakatlari, qarorlari va natijalarini baholash jarayonidir. Ta'lim jarayonida refleksiya talabaga o'zining kuchli va zaif tomonlarini ko'rishga, bilim darajasini aniqlashga va kelgusi faoliyatini samarali rejalashtirishga yordam beradi. Masalan, talaba mustaqil ishni bajargach, uni tahlil qilib, qayerda xato qilganini va nimani yaxshiroq qilish mumkinligini o'zi sezadi. Bu jarayon uning o'z ustida ishlash motivatsiyasini kuchaytiradi.

O'zini baholash – bu talabaning o'z faoliyati va natijalarini mustaqil tarzda tahlil qilib, o'zining qobiliyatini aniqlash qobiliyatidir. Bu ko'nikma shaxsiy rivojlanishda muhim omil bo'lib, talabaning mas'uliyat hissini oshiradi, o'ziga nisbatan adolatli qarashni shakllantiradi. O'zini baholash orqali talaba bilim olish jarayonini nazorat qiladi, o'zini rag'batlantiradi va natijada ijodkorlik, mustaqillik va ijtimoiy faollik darajasini oshiradi.

Psixologik nuqtayi nazardan refleksiya va o'zini baholash insonning o'z-o'zini anglash, shaxsiy identifikatsiya va motivatsion ehtiyojlariga asoslanadi. Pedagogik yondashuv esa bu jarayonlarni o'quv faoliyatining ajralmas qismi sifatida ko'rib, ulardan samarali foydalanishni ta'minlaydi. O'qituvchi mustaqil ta'limda talabalarga nafaqat bilim beradi, balki ularni o'zini baholashga, mustaqil tahlil qilishga o'rgatadi. Shuning uchun refleksiya va o'zini baholash mustaqil ta'limni to'laqonli amalga oshirishda psixologik-pedagogik zarurat sifatida qaraladi.

Mustaqil ta'lim jarayonida geymifikatsion yondashuv orqali refleksiya va o'zini baholash ko'nikmalarini shakllantirish amaliy jihatdan ham o'zining yuqori samaradorligini ko'rsatmoqda. Bugungi kunda ko'plab oliy ta'lim muassasalarida geymifikatsiya elementlari asosida tashkil etilgan o'quv jarayonlari talabalarining mustaqil ta'limdagi faolligini oshirish, o'z bilim va ko'nikmalarini mustaqil ravishda tahlil qilish, o'zini baholashni rivojlantirishda ijobiy natijalar bermoqda. Avvalo, mustaqil ta'lim jarayonida geymifikatsion metodlarni tatbiq etishda ta'limning an'anaviy shaklidan farqli ravishda talabalarining faol ishtiroki, ularning bilim olish jarayonida subyekt sifatida qatnashishi muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki talaba o'z faoliyatining asosiy tashkilotchisi sifatida o'yin elementlari orqali o'zini baholashga, mustaqil xulosaga kelishga va natijalarni tahlil etishga o'rganadi.

Amaliyotda geymifikatsion metodlardan foydalanishda bir nechta yo'nalishlar ajralib turadi. Jumladan, topshiriqlarni bajarishda ballar qo'yish tizimi, reytinglar, badge (ramziy mukofotlar) berish, talabalarining turli darajalarga ko'tarilib borishi va bu orqali o'zining bilim olishdagi taraqqiyotini kuzatishi eng samarali usullardan biri hisoblanadi. Masalan, talaba har bir mustaqil topshiriqni bajarganida darhol elektron tizim orqali ball oladi, bu esa unda o'zini nazorat qilish, kamchiliklarini aniqlash va keyingi faoliyatini samarali tashkil qilishga yordam beradi. Natijada refleksiya jarayoni tabiiy va faol tarzda shakllanadi. Bundan tashqari, talabalarining o'zaro baholashi ham geymifikatsiyaning muhim qismi hisoblanadi. Talabalar bir-birini baholash orqali nafaqat bilim darajasini aniqlashadi, balki o'zini tanqidiy baholashga ham o'rganadilar.

Geymifikatsiya asosida tashkil etilgan mustaqil ta'lim jarayonida refleksiya ko'nikmalari turli usullar orqali shakllanadi. Talaba bajarilgan ish yuzasidan o'z fikrini yozma yoki og'zaki shaklda bildiradi, o'zining xatti-harakati, qarori yoki tanlovini asoslashga harakat qiladi. O'qituvchi esa ushbu jarayonda ko'proq yo'naltiruvchi va motivator vazifasini bajaradi. Refleksiya jarayonida o'yin elementlari qo'llanilishi talabada qiziqish uyg'otadi, u o'z faoliyatini ijobiy ruhda tahlil qiladi va keyingi topshiriqlarni yanada sifatli bajarishga intiladi.

Xulosa. O'zini baholashni shakllantirishda geymifikatsion yondashuvning eng muhim xususiyati shundaki, bunda talaba o'z bilim darajasini faqat o'qituvchi tomonidan emas, balki o'yin shaklidagi baholash mezonlari asosida ham ko'ra oladi. Bu esa mustaqil ravishda o'z ustida ishlashni rag'batlantiradi. Masalan, elektron portfolio tizimida to'plangan ballar, erishilgan yutuqlar va mukofotlar talabaga o'z bilimlarini qaysi yo'nalishda kuchaytirish lozimligini ko'rsatib beradi. Shu orqali o'zini baholash jarayoni yanada aniqroq va asosliroq bo'ladi. Geymifikatsiya asosida tashkil etilgan tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatadiki, bunday yondashuv talabalarda o'quv motivatsiyasini kuchaytiradi, ularni faol ishtirokchi sifatida ta'lim jarayoniga jalb etadi, bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shuningdek, refleksiya va

124 o‘zini baholashning shakllanishi talabaning o‘zini-o‘zi rivojlantirish, mustaqil fikrlash va tanqidiy qarashlarini oshiradi. Natijada ta’lim jarayoni samaradorligi sezilarli darajada ortadi.

Mustaqil ta’limda geymifikatsion yondashuv asosida refleksiya va o‘zini baholashni shakllantirish amaliy jihatdan talabalarning o‘quv faoliyatini individuallashtiradi, ularning shaxsiy rivojlanishiga xizmat qiladi hamda ta’lim sifatini oshirishga kuchli ta’sir ko‘rsatadi. Shu bois kelajakda oliy ta’lim tizimida geymifikatsion metodlarni keng tatbiq etish, bu borada yangi innovatsion platformalar va uslublarni joriy qilish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abduraxmonova Q., To‘xtasinov A. Pedagogik texnologiyalar va innovatsion ta’lim metodlari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 256 b.
2. Shodmonov E., Karimov N. Ta’lim jarayonida zamonaviy yondashuvlar. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2020. – 312 b.
3. Hasanov B., Jo‘rayev Sh. Uzluksiz ta’lim tizimida raqamli ta’lim texnologiyalari. – Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2022. – 280 b.
4. Xodjayev A. Mustaqil ta’limni tashkil etish metodikasi. – Toshkent: Sharq, 2019. – 198 b.
5. Yusupova M. Talabalarning mustaqil faoliyatini rivojlantirishda innovatsion metodlar. – Samarqand: SamDU nashriyoti, 2021. – 224 b.
6. Mirzaahmedov B. Pedagogik mahorat va kreativ yondashuvlar. – Toshkent: Fan, 2018. – 210 b.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli ta’limni rivojlantirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. – Toshkent, 2020.
8. Selevko G.K. Современные образовательные технологии. – Москва: Народное образование, 2019. – 320 s.
9. Prensky M. Digital Game-Based Learning. – New York: McGraw-Hill, 2020. – 350 p.
10. Kapp K. M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education. – San Francisco: Pfeiffer, 2019. – 328 p.
11. Gee J. P. What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. – New York: Palgrave Macmillan, 2021. – 256 p.